

Výzva komunálním politikům - zabraňme opakování kauzy Dozimetr

Protikorupční organizace analyzovaly systémová selhání v kauze Dozimetr a připravily pro kandidáty na starosty a primátory balík konkrétních protikorupčních opatření, která sníží pravděpodobnost opakování obdobného korupčního jednání. Další protikorupční opatření může přijmout vláda.

Doporučená protikorupční opatření:

1) Veřejné zakázky

Vytáhnout peníze z pražského dopravního podniku umožnila laxní pravidla pro zadávání sektorových veřejných zakázek, která platí v některých městských firmách působících ve vybraných odvětvích (hromadná doprava, vodárenství, energetika a další). Zákon totiž bez zvláštního důvodu stanovuje dvojí metr pro nakládání s veřejnými penězi. Většina zadavatelů musí dodržovat přísná pravidla od limitu 2 milionů na dodávky a služby a 6 milionů na stavební práce. Pražský dopravní podnik a další městské firmy z vybraných odvětví nemusí dodržovat žádná jasná pravidla až do zakázek v hodnotě 11 milionů na dodávky a služby a 140 milionů na stavební práce. Existují také městské firmy mimo stanovená speciální odvětví, které sice hospodaří s veřejnými penězi, ale nenakupují podle zákona vůbec, ačkoliv by měly. Vzniká tak prostor pro manipulace zakázek a korupci.

Doporučení obcím:

Města by měla vyžadovat od všech svých firem, aby při nákupech postupovaly podle jasných a transparentních pravidel. Těmito pravidly může být standardní postup dle zákona o zadávání veřejných zakázek nebo flexibilnější metodika pro postup mimo režim zákona, která zejména zajistí transparentnost a odpovědnost.

Městské firmy ve vybraných odvětvích, jako je pražský dopravní podnik, které zadávají tzv. sektorové veřejné zakázky, mají postupovat podle jasných a transparentních pravidel i v limitu do 11 milionů na dodávky a služby a 140 milionů na stavební práce.

Podrobné doporučení pro obce v oblasti veřejných zakázek je dostupné [zde](#).

Podrobná analýza s doporučením legislativních změn je dostupná [zde](#).

Doporučení ministru Bartošovi:

Vláda by měla přijmout změnu zákona o zadávání veřejných zakázek, která zruší mírnější režim zadávání tzv. sektorových veřejných zakázek veřejnými zadavateli.

Podrobná analýza s doporučením legislativních změn je dostupná [zde](#).

2) Ochrana oznamovatelů

Na počátku kauzy Dozimetr byli právě oznamovatelé. Díky nim dostala policie první informace o organizované zločinecké skupině a začala vyšetřovat. Odhalit korupci bez oznamovatelů je jinak velmi náročné. Celá kauza ale nemusela zajít tak daleko, kdyby mohli svá podezření bezpečně oznámit sami zaměstnanci Dopravního podniku, kteří mohli něco tušit jako první.

Doporučení obcím:

Vedení obcí by mělo po městských firmách požadovat zavedení tzv. interních oznamovacích kanálů dle evropské směrnice a [budoucího zákona](#), zajištění důsledného prošetření relevantních oznámení a prosazení firemní kultury vstřícné k oznamování korupce či dalšího protiprávního jednání.

Podrobněji o doporučení k ochraně oznamovatelů pro obce [zde](#).

Doporučení ministru Blažkovi:

Urychlené přijetí zákona o ochraně oznamovatelů. Aktuálně předložený návrh zákona klade oznamovatelům zbytečné překážky, vláda by ho tak měla nejdříve opravit.

Podrobné připomínky protikorupčních organizací k aktuálnímu návrhu zákona jsou dostupné [zde](#).

3) Představenstva a dozorčí rady městských firem

Politický systém nominací do řídicích funkcí jako představenstvo umožňuje ovládnutí městské firmy například za účelem manipulace veřejných zakázek. Vedení městských firem navíc obvykle nemá jasně stanovené cíle formulované ve strategii vlastnické politiky. Kontrolní orgány městských firem jsou často slabé a fungují spíše formalisticky. Nedokážou tak efektivně kontrolovat hospodaření či odhalovat korupci.

Doporučení obcím:

Města by měla zavést otevřená výběrová řízení na řídicí funkce v ekonomicky významných městských firmách. Hlavním kritériem výběru by měla být odbornost kandidáta, nikoliv politická nominace. Výběrové řízení by mělo být otevřené veřejnosti, oznámené na profesních serverech a v místním tisku s dostatečným časovým předstihem a s jasným popisem kompetencí a souvisejících odměn. Smlouvy o výkonu funkce mají být uzavírány na dobu určitou, po které přijde nové výběrové řízení, ve kterém se stávající management může obhájit. Města by rovněž měla přijmout strategii vlastnické politiky svých městských firem, která stanoví zejména cíle pro jejich vedení a kritéria odměňování. Obojí pravidelně vyhodnocovat a provádět v podnicích nezávislé audity. Kontrolní orgány mají být obsazovány transparentně po vzoru nominačního zákona.

Podrobné doporučení obcím k nominacím do orgánů městských firem je dostupné [zde](#).

Za výzvou stojí protikorupční organizace [Rekonstrukce státu](#), [Oživení](#), [Datlab Institut](#) a [Transparency International ČR](#).